

Sygn. akt III CSK 226/19

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z wniosku S. Z.

przy uczestnictwie A. G., J. G., Gminy Miejskiej K., B. K., M. M., M. Z., D. G., D. Z.,
M. M. i M. M.

o stwierdzenie nabycia spadku,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 24 listopada 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 31 stycznia 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżąca oparła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na pierwszej i czwartej spośród wymienionych przesłanek.

Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu,

że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, co oznacza, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych, podobnych spraw. Chodzi przy tym o problem, którego wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) i także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13 oraz z dnia 3 lutego 2012 r. I UK 271/11 - nie publ.). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07 oraz z dnia 9 lutego 2011 r., III SK 41/10 - nie publ.).

Skarżąca wskazała, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika „z potrzeby wyjaśnienia istoty sprawy wymagającej wiadomości specjalnych, nie na poziomie spółki prawa handlowego, która określa zakres swoich działalności mianem instytutu w dorozumieniu naukowego, którym nie była i nie jest oraz wydania opinii w oparciu o właściwą metodologię opiniodawczą, a w szczególności w odniesieniu do rozstrzygnięcia zagadnienia od zawsze spornego, tj. „czy jeśli spadkodawca nadużywał alkoholu - to czy był zdolny do wyrażenia swojej ostatniej woli.”.

Przytoczone stwierdzenia skarżącej nie wskazują na wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego; nie definiują nawet problemu mającego leżeć u jego podłoża. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera argumentacji jurydycznej wskazującej na prezentowanie w orzecznictwie odmiennych ocen co do wątpliwości skarżącej.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że wydana w niniejszej sprawie opinia “[...] Ekspertyz Sądowych” sp. z o.o. została sporządzona przez biegłego sądowego z zakresu ekspertyzy pisma ręcznego i badania dokumentów przy

Sądzie Okręgowym w L.; weryfikacja kwalifikacji biegłego sądowego jest dokonywane przed wpisaniem na listę biegłych sądowych.

Wypada również przypomnieć, że opinia instytutu naukowego (badawczego) nie jest odrębnym środkiem dowodowym, lecz stanowi odmianą dowodu z biegłych. Kryterium podstawowym pozwalającym uznać dany podmiot za instytut jest prowadzenie przez niego badań naukowych. Inne jednostki organizacyjne, w tym spółki z o.o., niemające statusu instytutu badawczego mogą wydawać opinię, jeżeli posiadają potrzebne wiadomości specjalne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2019 r., sygn. akt V CSK 206/19, nie publ.).

Ubocznie wypada zauważyć, że przy sporządzaniu testamentu brak świadomego albo swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli może wynikać z jakichkolwiek powodów, nawet jeżeli testator nie znajduje się w stanie nieprzytomności lub zakłócenia czynności psychicznych. Stan wyłączający świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli, jak i stan wyłączający swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, musi wynikać z przyczyny wewnętrznej, umiejscowionej w samym podmiocie składającym oświadczenie woli. Musi wynikać ze stanu, w jakim znajduje się osoba składająca oświadczenie woli, a nie z okoliczności zewnętrznych, w jakich ta osoba się znalazła. Źródłem tej wady oświadczenia woli są szczególne właściwości psychiki lub procesu myślowego, znajdujące się „wewnątrz” osoby składającej oświadczenie woli (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2011 r., sygn. akt I CSK 115/11, BSN 2012, nr 2, s. 12).

W niniejszej sprawie Sąd uznał sporządzony przez spadkodawcę testament - na podstawie którego do spadku powołał wnioskodawczynię - za nieważny, gdyż jego choroba alkoholowa spowodowała, że nie obejmował on swoją świadomością czynności sporządzania przedmiotowego testamentu. W ustaleniach tych Sąd oparł się na opiniach biegłych oraz zeznaniach świadków.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury, odwołanie się do przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymaga przedstawienia, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że istotnie skarga jest oczywiście uzasadniona. Chodzi tu o wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości

widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Celem sformułowania powyższej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest wykazanie oczywistego naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacji, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nie publ.).

Skarżąca poza powołaniem się we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na przesłankę oczywistej zasadności nie przedstawiła wyводу uzasadniającego jej wystąpienie.

Nie można zatem uznać, że przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zostały w sposób właściwy wykazane.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).